

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Artykuł "Opatovni kolnich potreb..."

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 031.122

Data wydania oryginału

1912

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

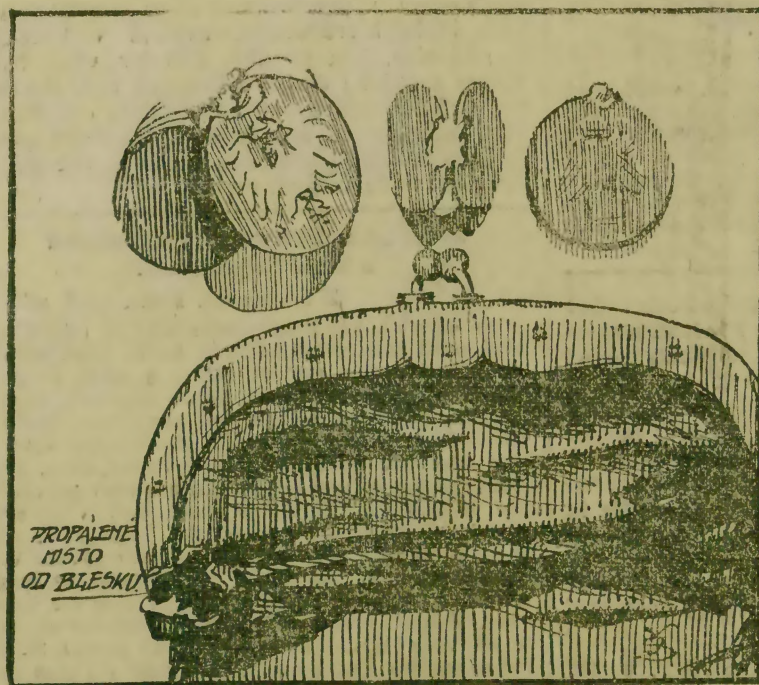
Příloha PRÁVA LIDU

k číslu 239. ze dne 30. srpna 1912.

34. 122.

(Vydání Večerníku „Práva Lidu“ pro venkovské abonenty.)

Účinky blesku.

mady, podivně je seskupiv, jiné provrtal, nebo okraje poškodil. Na některých penězích nalezeny jakési vypoukliny. Obrázek náš ukazuje zřetelně místa na penězích bleskem poškozená.

Opatřování školních potřeb.

Dávný požadavek sociální demokracie, aby školní děti byly ve škole podělovány veškerými školními potřebami, knihami, učebními a kreslicími pomůckami, jen pomalu a částečně jest uskutečňován. Obec, která poskytuje všem dětem veškeré potřeby zdarma, jest neobyčejně řídkou výjimkou, což není působeno jen finančními obtížemi, ale

i vrozenou nepřiznivostí vůči obecné škole, která jest pravidelnou v kruzích zámožnějších, jež však nyní výsadním složením obecních zastupitelstev a místních školních rad mají osudy škol obecných právě v rukou a mohou mnoho vykonati na jejich zlepšení i zhoršení; mohly by především vlít život do vlasteneckého hesla, že škola jest nadějí národa, a důkladně ji vypraviti. Takto řádně zřízená škola byla by také nejúčinnějším prostředkem v boji proti nepříteli národa — jak vla-

stenci říkají — ať už těmi nepřáteli myslí naše sousedy nebo centralismus říšský, nebo nepřátelskou byrokracií. Dnes v pravdě mnohdy a mnohdy jest pevnější zárukou pro rozvoj školství některý c. k. okresní hejtman a c. k. okresní školní inspektor, nežli samosprávné úřady, ovládané lidmi nepokrokovými.

Podělování všech dětí školních školními knihami, pomůckami a potřebami, považuje se obyčejně rádo za otázku chudinskou. Takto však posuzovati náš požadavek není správné, nebo aspoň ne úplné. Ale ovšem nejzávažnějším důvodem k uskutečňování onoho požadavku jest chudoba nejširších lidových vrstev, z nichž největší část školních dětí vychází. Po této hospodářské stránce posouzeno, podělování dětí školními potřebami jeví se jako zájem rodičů. A zcela pochopitelně jest také takto dělnictvem žádáno. Chudý otec, vydávající hubenou mzdu jako dělník zemědělský nebo pomocný, musí počítati s každým haléřem. Posílá-li na př. na začátku školního roku dítě své do první třídy, musí za slabikář, početničku, tabulku, sešity, kresličku, tužky a pod. vydati najednou 1—2—3 koruny. Všichni, kdo znají tíži života dělnického, pochopí ihned, jak velikým výdajem jsou 2 koruny. Z rodin četnějších, z nichž navštěvují školu 2, 3 neb i více dětí, vzroste vydání na počátku školního roku na několik korun; ovšem jen v části rodinách opravdu školní potřeby pro všechny děti opatří. Velmi mnoho dětí přichází do školy s prázdnými rukama a čekají, až jestli jim pan učitel půjčí.

Vydání způsobují však potřeby dětské i během školního roku; co chvíli žádání jsou rodiče o peníze na péra, tužky, sešity, papír, knihu, co chvíli jsou přiváděni do úzkosti i rodiče i děti — rodiče nemohou dáti peněz, děti nemohou pochopiti. Rozhoduje tedy chudoba rodičů měrou značnou a pobádá žádati hromadné opatřování školních potřeb důtklivě.

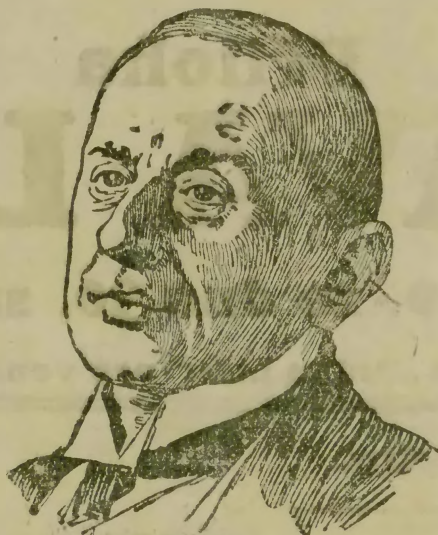
Celá věc však jest významna pro jině své vlastnosti, nežli jest překonávání chudoby. Podělování dětí školními potřebami jest cenné svou hodnotou mravní, pedagogickou, a na konec i úspornou.

Mravní hodnotu našeho požadavku jaksi doplňuje školní zákon, který nařizuje všeobecnou školní povinnost, ale nestará se o to, může-li dítě úspěšně školu vychodit a při vyučování prospívat. Zvláště pak jest mravně významno, že rozdělováním školních potřeb zaveden by byl do škol listý duch rovnosti a stejnocennosti dětí ehudých i bohatých, což by mělo nejen dobrý význam takový, že by chudé děti aspoň ve škole necitily kletbu nedostatku, ale i význam výchovný, neboť ve třídě s rovnocennými dětmi mohli bychom účinněji vychovávat i příští demokratické občany. To jest nutno mít na paměti, že nejedná se při podělování dětí školními potřebami snad jen o děti chudé, nikoliv: Podělovány mají být všechny děti, bohaté i chudé, bez výjimky a bez výhrady. Jinak by opatřování školních věcí bylo zase jen opatřením chudinským, a ačkoliv by učitelé a přátelé pokroku školského byli často rádi i takovému opatření, nemělo by přec oné ceny mravní, kterou si tolik vychovatelé cení, a nezavádělo by do tříd ducha demokratického, naopak.

Při některém druhu práce školní jest takřka nezbytné, aby potřeby dodávány byly hromadně všem žákům; jest třeba na př. vhodné hlíny k modelování, vhodného dřeva k zpracování, dobrých barev při kreslení a jiných materiálů. Těch opatrovatí nemohou si žáci; protože nemá namnoze učitel dotací, z nichž by opatroval tyhle materialie, nezavádějí se na naše školy některé druhy vyučovatelské v té míře, v jaké by bylo vhodno pro zdar vyučování.

Hromadné opatřování školních potřeb bylo by však i úsporné, a to tak, že by docílily školy při velkých objednávkách slev, i tak, že by děti se svěřeným majetkem opatrněji zacházely, neboť mnoho, zejména psacích potřeb zničí děti, zaměstnávající se jimi v prázdné chvíli jako předmětem ku hře. Se svěřenými potřebami by tomu tak nebylo, už proto ne, že by děti byly nabádány k opatrnosti, i že by některé pomůcky zůstávaly po upotřebení ve škole uloženy (na př. dobrá rysovací). Vím ze zkušenosti, jak se učitel věc považovaná za majetek učitelův. Půjčoval jsem dětem první třídy asi 20 držátek, na nichž byla čtvrt roku nasazena táž pera ku psaní způsobila. Děti, které si přinášely své držátka a pera, vyplývaly zatím několikrát více.

Odhadneme-li roční spotřebu dítěte první třídy na 3 K, druhé na 4 K, třetí na 5 K, čtvrté na 7 K, páté na 8 K, vydají děti pěti-

Otto Brahm

ředitel Lessingova divadla v Berlíně, vyhlédnutý za ředitele dvorní vídeňské opery. Brahm narodil se r. 1856 v Hamburce. Jest jedním z vynikajících ředitelů současné doby. Dovedl připojiti k sobě tak zv. novější dramatické autory, Hauptmanna, Sudermanna, Ibsena atd., postarav se vždy o jednoduché, avšak prohloubené předvedení jejich prací na jevišti.

třídní školy, čítá-li každá třída 50 žáků, ročně na své školní potřeby 1350 K. Při hromadném odběru možno čísti jistě 10% slevy, čímž zmenšuje se tento náklad už o 135 K. Na tužkách, pérech, papíru a pod. byla by výhoda hromadného nákupu až 30, 40 i 50%; tak na př. obyčejné pero ku psaní, koupeno ve velkém (144 kusů), má ceny asi půl haléře, prodává se však v drobném za 2 haléře, takže tu byla by úspora 75%. Podobně jest s tužkami. I knihy by byly o slevu lacinější, nehledě k tomu, že by některé potřeby mohly být opatřeny za stejnou nebo menší cenu lepší jakostí.

Praktickému provedení myšlenky, o níž dnes mluvíme, staví se však v cestu některá nařízení úřadů. Tak mohou školy jako takové opatřovat školní potřeby, jen tehdy, není-li v místě živnostníka, který má prodej školních potřeb povolený. Nic však nebrání, aby nemohly potřeby pro školy obstarávat samy místní školní rady, ovšem po dohodě s učiteli.

Nejméně výhodné jest obchodní spojení s o. k. školním knihoskladem. Slevy, jím poskytované, jsou malé, v malém vůbec slev neposkytuje, ačkoliv knihy, jím vydané, nejsou zvlášť laciné, což zejména při číankách zárazí. Hromadné nákupy školních knih mohly by mít i ten dobrý výsledek, že by se umožňovalo vydávání školních knih cestou

neúřední, což by mělo dobrý význam pro vnitřní cenu knih, mohly by být pokrokovější nežli jsou dnešní zklerikalisované a byly by i konkurencí lacinější a úhlednější. Dnešní čítanky jsou jako každý úřední tiskopis: řadní a jednotvárné.

Od slov ke skutkům! Nemůžeme ovšem provést tento školský pokrok sami, nezasedáme ve školních radách. Však v. de tam, kde ve školních radách máme své zástupce, bylo by vhodno, aby vykonali nyní před počátkem nového školního roku svoji povinnost vůči dětem a navrhli opatřování školních potřeb pro všechny děti z prostředků veřejných. Ale i tam, kde nemáme svých zástupců v místních školních radách, možno o věci pojednat na školských schůzích a obrátiti se k rozhodujícím činitelům formou resolucí. Schůzemi šířen by byl zájem o školu, jimi překonávalo by se nepřátelství vůči škole, které dosud, zvláště v kruzích klerikálních, jest prudké, jimi by však byli voláni k práci i členové školních rad. Mnoho má nynější společnost vykonati pro školství lidu, nuže, nuže, aby aspoň v některém směru bylo počato! Další péče v ohledu tělesného opatření bude následovati.

Smíření církve s rozlukou v Portugalsku.

Z Říma, 29. srpna. (Zvl. tel.)

V kruzích Vatikánu vládne značné pobouření proti osmi stům portugalských kněží, kteří uznali platnost zákona o rozluce církve a státu, že přilali pensí, kterou jim tento zákon zaručuje. Tímto uznáním zákona o rozluce byl neslychaně blamován Vatikán, který též zákon slavnostním způsobem proklel a nařídil kněžím v Portugalsku, aby nikdy tohoto zákona neuznávali a s jeho prováděním se nesmířili. Zaručené pense byly však přílišným lákadlem pro portugalské kněžstvo a tak se stalo, že osm set kněží se vzepřelo povelu Vatikánu a přes všechny klatby se rozhodlo, že brání peněz od státu s prokletými zákony není nic špatného. Vatikán nyní nemůže učiniti nic jiného, než se stavem věcí a se svou blamáží se smířiti, neboť počet kněží v Portugalsku, kteří jeho rozkazu neposlechli, je příliš velký, než aby mohl Vatikán sáhnouti k nějakým ostrým prostředkům disciplinárním nebo k suspendování. Byla tedy věc šalamounsky rozřešena v ten smysl, že oficiální papežský list „Osservatore Romano“ otiskl úřední důtku neposlušným kněžím. Nic jiného prozatím Vatikán nepodnikne.

Sociálně demokratické demonstrace v Terstu.

Z Terstu, 28. srpna. (K. k.)

O půl 10. hod. večer skončil starosta schůzi. Na Velkém náměstí shromáždili se sociální demokraté, kteří své sounruhy aklamovali a ostatní obyvatel radně vypískali. Silný oddíl police demonstranty rozehnal.